

ANDÓNÉ NAGY KATALIN – FEJÉR ZSOLT – FONYÓDI GÁBOR –
PETIK ÁGOTA – RUZSA ÁGNES:¹
MAPPA – ONLINE FELADATBANK TANÍTÓKNAK

Szántóné Tóth Hajnalka: „Meghoztuk a magunk döntését”

„Meghoztuk a magunk döntését; nem nézzük tovább tétlenül, ami a gyerekek tömegével történik/nem történik... Mert miközben mindannyian tudjuk, hogy a 21. században emberhez méltó életet teremteni csak folyamatos tanulással lehet, mégis egyre fásultabban nézzük az önbizalmukat vesztett, a tanulást kínlódsásként megélt gyerekeket... Mert minden eddigénél súlyosabb következménye van/lesz a tétlenségünknek... Mert ez ellen összefogással, közös akarattal mi magunk is tehetünk...”

(A MAPPA.hu bevezető gondolata)

A 21. század társadalmi-gazdasági folyamatainak változásai és az ebből fakadó kihívások megkerülhetetlenné teszik a tanulók eredményes tanításának, a pedagógusok szerepének és szakmai útjának átgondolását, a változásokra való folyamatos reflektálást. Ahogy a fenti gondolatok szerzői is utaltak rá, nem ülhünk tétlenül.

A hazai és a nemzetközi mérések eredményei bizonyítják, hogy hazánkban rendkívül nagy az eltérés egyes tanulócsoportok, illetve egyes diákok teljesítménye között az alapkészségek elsajátítása terén (Csapó B., 2003; Csapó M., 2012; Józsa, 2004; Nagy, 2000; Oktatási Hivatal, 2018). Felmerül a kérdés: hogyan nyújthatnak az iskolák valamennyi tanulójuk számára megfelelő, az egyéni fejlődést biztosító oktatást? A pedagógia válasza erre a kérdésre a differenciálás, de még inkább az adaptivitásra épülő tanulás-szervezés,

melyben a célunk az, hogy lehetővé tegyük tanulóink számára a saját ütemüknek és belső motivációiknak megfelelő fejlődést, tanulást. Az adaptív tanulás-szervezés megvalósítását számos tényező befolyásolja, azonban kétség sem fér ahhoz, hogy kulcsfigurája a pedagógus, akinek mindennapi tevékenysége során úgy kell megszerveznie az osztály munkáját, hogy figyelembe vegye a tanulók egyéni sajátosságait, továbbá azt, hogy adott szempontból milyen fejlettségi szinten állnak, és mi iránt érdeklődnek. Mindebből az következik, hogy az adaptív pedagógus a korábnál nagyobb figyelmet fordít az anyag feldolgozásához kiválasztott stratégiákra, módszerekre (M. Nádasi, 2010).

K. Nagy Emese (2020) vizsgálata rávilágított arra, hogy a pedagógusok egy részének a tanulók motiválatlansága okozza a legnagyobb kihívást. Véleménye szerint a

¹ A projekt közösségi összefogásban, további tanítók, gyógypedagógusok, informatikusok, szülők bevonásával jött létre. (A szerk.)

megoldás a pedagógus munkájában, az általa összeállított feladatokban rejlik. Ha a feladatok megfelelően nyitottak, kellően színesek, és figyelembe veszik a tanulók eltérő képességeit, az alulmotiváltság kiküszöbölhető. Mára már evidencia, hogy az optimális tanulási környezet biztosítása járul hozzá leginkább ahhoz, hogy a diákok készségei, képességei megfelelő módon fejlődhessenek. A Nemzeti alaptanterv (2020) egyértelművé teszi a korszerű tanulási környezet megteremtése, az egyénre szabott tanulási lehetőségek szükségességét, továbbá a képesség-kibontakoztatás támogatásának elvárását. *Hódi és munkatársai* (2015) véleménye szerint a digitális környezetbe helyezett feladatok jó motivátorai lehetnek a tanulásnak, így a fejlesztéskor érdemes a digitális eszközök motivációs szerepére is építenünk.

A társadalmi és technológiai változások következtében az elmúlt évtizedekben az oktatásban is egyre jobban elterjedt a digitális eszközök és alkalmazások használata. Az infokommunikációs eszközök működtetése a 6–10 éves korosztály számára már nem jelent problémát, a felső tagozatos tanulók pedig már gyakorlottan használják a számítógépet és az egyéb eszközöket (*Filó és Vigh-Szabó*, 2019). A digitális eszközök felhasználói tereiben a tanulók biztonságosan mozognak, otthon érzik magukat, amiből az következik, hogy ebben a környezetben egy ismeretlen tananyag elsajátítása, egy új feladat megoldása is gyorsabban és könnyebben hajtható végre.

Az említettek szükségessé teszik, hogy az ezen terekben ma még kevésbé eligazodó

pedagógusok módszertani kompetenciái és eszközei is megújuljanak. Ehhez ad támogatást, ötleteket a MAPPA.²

A MAPPA egy önálló közösségi kezdeményezés eredményeként létrejövő online feladatbank tanítóknak és szülőknek egyaránt. Létrehozói, a Winkler Márta által alapított Kincskereső Iskola és Fejér Zsolt, a Tanító folyóirat korábbi szerkesztője és csapata elkötelezetten keresik a megoldást a pedagógiában jelentkező kihívásokra, illetve igyekeznek választ adni azokra a differenciálás, adaptivitás, egyénre szabott tanulási lehetőségek, kora gyermekkori készség- és képességfejlesztés, tanulástámogatás eszközeivel.

Az utóbbi években a digitális oktatás támogatásához számos online segédanyag jelent meg, azonban a MAPPA unikalitása, hiánypótló volta abban rejlik, hogy a szöveg-

értés és szövegalkotás öt fő területének rész-képességeire fókuszál, és célirányosan, tudatosan fejleszti a gyermekek ez irányú képességeit. Vagyis nem a tananyagra, hanem a képességekre koncentrálnak, ami kiváltképp jelentős, hiszen az alapfokú képzés alapozó szakaszában (1–4. évfolyam) a legfontosabb cél a beszéd és az anyanyelven történő kifejező-készség fejlesztése, az olvasás és az írás stabil megalapozása. A nyelvi és kommunikációs képességek meghatározó módon befolyásolják az iskolai, majd később a munkaerőpiaci és társadalmi érvényesülést, a sikerességet, a gyermek elégedettségét és önbecsülését (*Réger*, 2002; *Tancz*, 2011).

A feladatbank épít a Nemzeti alaptantervben megfogalmazottakra, a NAT

ebben a környezetben egy új feladat megoldása is gyorsabban és könnyebben hajtható végre

² www.amappa.hu

képességfejlesztési céljainak megfelelő rendszerezésben jeleníti meg a gyerekek fejlődésének támogatására alkalmas feladatokat. Öt fő képességfejlesztési területen (alapozás, beszéd, olvasás, írás és nyelvtan) összesen 1189 feladatot ad. A több száz ötletet tartalmazó adatbázis használatával a pedagógusok a tanórák és a tanórán kívüli tevékenységek (pl. házi feladat) megújításához nyerhetnek inspirációt.

Az átlátható, könnyen értelmezhető, vizualitását tekintve is kiváló adatbázisban a kereső segítségével a pedagógus évfolyamra (1–2., illetve 3–4. évfolyam); feladattípusra (játékos vagy gyakorló); szövegtípusra (dokumentum, elbeszélő, magyarázó); kerettantervi témakörre; munkaformára (csoport, egyéni, páros); eszköztípusra (digitális tanulói, nyomtatható tanulói, tanítói) és természetesen témakörökre (címkékre) tud szűrni. A gyakorló tanítók által feltöltött anyagok a digitális nemzedék interaktív tanulását, tanítását segítik az IKT-eszközök kreatív használatával. Az adatbank egyik nagy előnye, hogy az online elérhető tartalmak mellett letölthető és nyomtatható feladatok is megtalálhatók benne, sőt az ezeket a feladatokat tartalmazó dokumentumok szerkeszthetők, a korosztályhoz, a gyerekek egyéni képességeihez igazíthatók. A digitális tartalmak használata a változatosabb szemléltetésnek, a széles körű interaktivitásnak, a testreszabhatóságának, a differenciálás sokrétű alkalmazhatóságának, a fenntarthatóság szempontjainak érvényesítésével előnyösebb feltételeket teremthet a pedagógusnak és a diáknak egyaránt,

lehetőséget adnak
az otthoni tanulásra is

ugyanakkor az anyanyelvi kompetenciák és finommotorikus készségek fejlesztése területén a hagyományos, papír-alapú feladatok elhagyhatatlanok. Ahogy *Hámori József* agykutató is megfogalmazza, a kézírás során jelentkező magasabb agyi aktivitás hatására fejlődnek a kognitív képességeink: emlékezés, gondolkodás, fantázia stb. (*Sallai*, 2016).

A MAPPÁ további nagy előnye, hogy a feladatok lehetőséget adnak az otthoni tanulásra is. Évtizedek óta tudjuk, hogy a gyermekek tanulmányi sikerességének fontos tényezője a családi háttér: a család szocioökonómiai státusza meghatározza a tanulók iskolai teljesítményét (*Lannert és Szekszárdi*, 2015; *Manstead*, 2018). *Koltói* és munkatársai (2019) szerint a gyermekek tanulmányi eredményességének támogatása a legfontosabb szülői feladatok között jelenik meg. Ezt a tényt figyelembe véve a MAPPÁ megálmodói és létrehozói elkészítették a feladatok részletes leírását is, mely útmutatásul szolgálhat a szülőknek az otthoni tanulás támogatásához.

A tartalmilag, módszertanilag átgondoltan felépített feladatokat terjedelmüket tekintve is változatosság és sokszínűség jellemzi: a kínálat az egészen rövidektől a mélyebb, időigényesebb feladatokig terjed.

A MAPPÁ online feladatbank napi segítséget nyújt a pedagógusoknak és a szülőknek is. Meggyőződésem, hogy a tanító szakos hallgatók és a módszertant oktatók számára is hasznos ötleteket ad, ezért alkalmazását jó szívvel ajánlom.

HIVATKOZÁSOK

- 5/2020. (I.31.) Korm. rendelet. A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról. Magyar Közlöny. 17.sz. 2020. 01.31. 290–446.
- Csapó B. (2003): *A képességek fejlődése és iskolai fejlesztése*. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Csapó M. (2012): Az alapkészségek fejlődése az iskola kezdő szakaszában. *Iskolakultúra*. **22**. 1. sz., 14–35.
- Józsa K. (2004): Az első osztályos tanulók elemi alapkészségeinek fejlettsége. Egy longitudinális kutatás első mérési pontja. *Iskolakultúra*. **14**. 11. sz., 3–16.
- Filó A. és Vigh-Szabó M. (2019): IKT-eszközökkel támogatott anyanyelvi nevelés. *Anyanyelv-pedagógia*. **12**. 4. sz.
- Hódi Á., Adamikné Jászó A., Józsa K., Ostorics L. és Zs. Sejtes Gy. (2015): Az olvasás-szövegértés alkalmazási dimenziójának online diagnosztikus értékelése. In: Csapó B., Steklács J. és Molnár Gy. (szerk.): *Az olvasás-szövegértés online diagnosztikus értékelésének tartalmi keretei*. Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, Budapest. 105–191.
- K. Nagy Emese (2020): Differenciált Fejlesztés Heterogén Tanulócsoportban. *Módszertani Közlemények*. **60**. 2. sz.
- Koltói L., Harsányi Sz. G., Kovács D. ... és Takács Sz. (2019): *A szülők tanulmányokba való bevonódásának összefüggése az iskolai teljesítménnyel*. *Psychologia Hungarica Caroliensis*. **7**. 2. sz., 86–103.
- Oktatási Hivatal (2019): *PISA 2018 – Összefoglaló jelentés*.
- Lannert J. és Szekszárdi J.: (2015): Miért nem érti egymást szülő és pedagógus? *Iskolakultúra*. **25**. 1. sz., 15–34.
- Manstead, A. S. R. (2018): The psychology of social class: How socioeconomic status impacts thought, feelings, and behaviour. *British Journal of Social Psychology*. **57**. 267–291. DOI: 10.1111/bjso.12251
- M. Nádas M. (2010): *Adaptív nevelés és oktatás*. Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége, Budapest.
- Nagy J. (2000): A kritikus kognitív készségek és képességek kritériumorientált fejlesztése. *Új Pedagógiai Szemle*. **50**. 7–8. sz., 255–269.
- Réger Z. (2002): *Utak a nyelvhez. Nyelvi szocializáció –nyelvi bátrány*. Soros Alapítvány és MTA Nyelvtudományi Intézet, Budapest.
- Sallai É. (2016): A kézírás személyiségfejlesztő hatása. Beszélgetés Hámosi József agykutató professzorral. *Új Köznevelés*. **72**. 2. sz.
- Tancz T. (2011): Nyelvi és kommunikációs készségek játékos fejlesztése az alapozó szakaszban. *Anyanyelv-pedagógia*. **6**. 2. sz.